

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики

15 грудня 2025 року

Веде засідання голова Комітету ГЕТМАНЦЕВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні друзі, вітаю всіх! Кажуть мені, що ми можемо починати вже наш прекрасний комітет. Традиційно починати можемо, з переклички.

Гетманцев є. Железняк. Железняк! Дубінський. Нема. Ковальчук. Ковальчук! Самоусунувся? Палиця.

Доручаю Мотовиловцю голоси рахувати. Василевська-Смаглюк.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. Присутня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Васильченко.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І. Доброго дня. Присутня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Воронько.

ВОРОНЬКО О.Є. Добрий день, колеги. Воронько присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Володіна. Володіна! Герега.

ГЕРЕГА О.В. Доброго всім дня. Герега присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго. Горват. Горват! Діденко. Діденко! Заблоцький. Нема? Кінзбурська.

КІНЗБУРСЬКА В.О. Кінзбурська присутня. Добрий ранок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Кулініч. Леонов. Леонов!

ЛЕОНОВ О.О. Леонов приєднався. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Лукашев.

ЛУКАШЕВ О.А. Добрий день. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий. Ляшенко.

ЛЯШЕНКО А.О. Присутня. Добрий день.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Марусяк.

МАРУСЯК О.Р. Добрий день. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Мотовиловець.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Мотовиловець присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ніколаєнко.

НІКОЛАЄНКО А.І. Ніколаєнко присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Петруняк.

ПЕТРУНЯК Є.В. Всім вітання. Петруняк присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Приходько.

ПРИХОДЬКО Б.В. Доброго дня. Вітаю. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго. Репіна. Репіна!

РЕПІНА Е.А. Добрий день! Репіна присутня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добрий. Скорик.

СКОРИК М.Л. Доброго дня. Скорик присутній.

Пане голово, якщо можливо, тому що в мене досить поганий зв'язок, я хотів сказати, що я утримався і по першому, і по другому проекту рішення. Якщо так можливо. Тому що в мене, я не впевнений, що я зможу бути до кінця засідання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так не можна, Микола Леонідович. Ви, якщо зв'язок поганий, то що тут вже зробиш.

Славицька.

СЛАВИЦЬКА А.К. Присутня. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго. Сова. Сова! Устенко. Не було? В Полтаві? Южаніна.

ЮЖАНІНА Н.П. Южаніна, доєднуюся.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, Ніна Петрівна. Всі раді вас бачити.

КОВАЛЬЧУК О.В. Данило Олександрович, я не самоусунувся. Я...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є Олександр Володимирович.

КОВАЛЬЧУК О.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перевірили, чи всі є, і потім тільки доєдналися, розумієте.

КОВАЛЬЧУК О.В. Звичайно, Данило Олександрович. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...*(Не чути)* таку можливість.

КОВАЛЬЧУК О.В. Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я тут бачу, що у нас присутній і пан Пишний, і Голова Верховної Ради Руслан Стефанчук. Тому я пропоную в порядку денному нашому замінити місцями питання порядку денного і першим розглянути все ж доленосний законопроект, велику реформу нашу монетарну про відміну копійок і заміну їх на шаги. І, власне, дати можливість людям піти працювати, виступивши у нас з цього приводу.

Отже, ніхто не буде заперечувати щодо порядку денного? Ні? Дякую. Тоді будемо вважати його затвердженим.

Першим питанням розглянемо питання проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо відрадянщення (дерадянзації) назви розмінної монети України. Стефанчук Руслан Олексійович – автор, перший автор цього законопроекту, і ідеолог – безперечно, це Андрій Григорович Пишний. Давайте почнемо з автора, перейдемо потім до ідеолога.

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую. Дякую.

Шановний Данило Олександрович, шановні члени комітету! Насамперед дуже дякую сьогодні за можливість виступити щодо цього законопроекту. Ви знаєте, що ми з вами під час вже особливо дії воєнного стану зробили і прийняли дуже багато законопроектів, які стосуються дерадянізації. І я хочу подякувати, тому що разом з вами ми дерадянізували законодавство, ми зробили все для того, щоб дерадянізувати топоніми для того, щоб рухатися по, справді, відновленню українських надбань в тих чи інших сферах.

Сьогодні я маю велику честь від імені великого колективу авторів представляти сьогоднішню ініціативу, яка стосується відрадянщення української розмінної монети. Безперечно, я читав дуже багато критики про те, що та для чого займатися цими дрібними речами і так далі, і тому подібне. Але я глибоко переконаний, що велич кожної нації, тим паче такої, як українська, вона, безперечно, у великих перемогах, у великих ідеях, але в тому числі і в малому. Ніщо так не поєднує українську націю, як, наприклад, один з шовчиків української вишивки, як ті пісні, які об'єднують, як ті слова, як українська мова, і тому в тому числі і як дрібна розмінна монета, яку ми носимо в нашому гаманцеві.

І тому, мені здається, що прийшов час відродити історичну назву української монети, якою був не копійка, якою був шаг. Ви знаєте, що ця ідея підтримується великою кількістю світових істориків, які мають українське походження, у нас є перелік всіх істориків, які підтримали, українською спільнотою, українськими колегами. Я знаю, Національний банк дуже багато зробив для цього, були зроблені окремі виставки, окремі підходи, ведеться роз'яснювальна робота чому шаг це є надзвичайно важливою і питомою українською назвою розмінної української монети. І тому я звертаюсь до вас і хочу ще раз підтвердити, що це не забере жодних коштів з українського державного бюджету, а для того, щоб в рішеннях української Верховної Ради ми все-таки повернулися до тієї питомої української назви української розмінної монети, якою є шаг.

Там всього-на-всього зміни в три законодавчих акти, де змінити копійку на шаг. І я думаю, що це мале рішення для української Верховної Ради, але дуже великий стрибок для української національної ідентичності. Я звертаюсь до кожного із вас з проханням підтримати це рішення і найближчим часом проголосувати вже за основу і в цілому цей законодавчий акт в стінах Верховної Ради.

Я буду дякувати вам за підтримку і готовий спробувати разом з колегами з Національного банку України відповісти на ті питання, які у вас є. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будь ласка, Національний банк.

ПИШНИЙ А.Г. Шановний Руслан Олексійович, шановний Данило Олександрович, шановні члени комітету! Дякую за можливість сьогодні виступити і сказати декілька слів на підтримку того дуже важливого дійсно законопроекту, і я поясню, чому я так вважаю, який було подано Русланом Олексійовичем і колективом народних депутатів. Національний банк щиро вдячний за це.

Коли ви представляли мене, ви сказали, ідеолог. Насправді ідеологом цього законопроекту є український народ і українська історія. Ми підкреслюємо той факт, що шаги – це питома українська назва. Ця назва була глибоко укоріненою в культурі. Близько ста прислів'їв і приказок містять шаги. Тарас Григорович Шевченко в одинадцяти своїх творах згадує шаги. Леся Українка, Нечуй-Левицький, Котляревський, в "Енеїді" ви можете їх побачити. Перші шаги робив український геній Нарбут.

Шаги ми побачили, коли шукали відповідних доказів для того, щоб обґрунтувати нашу ініціативу. Ми побачили шаги як доказ, який ОГПУ використало проти Уряду Української Народної Республіки, порушивши щодо нього кримінальну справу. Шаги в цій справі були поруч з українським гербом, який було вирізано із сукна. Це був перший шеврон.

Історична експедиція, яку провів Національний банк за підтримки Інституту історії, Інституту мовознавства, Українського інституту національної пам'яті, лише підтвердив той факт, що шаг – це українська питома назва розмінної монети. Дивним чином, але дотепер залишається спорідненість між Москвою, Києвом, Мінськом у цьому питанні, адже після розвалу Радянського Союзу лише три республіки не змогли позбутися оцього московського сміття.

Я зачитую Сергія Плохія, це історик, професор Гарвардського університету. "Справа в тому, що копійка нас твердо тримає в обіймах руського міра. З усіх колишніх республіканських столиць СРСР тільки Москва, Мінськ та, на диво, Київ карбують копійку і це в умовах війни".

Окрім цього, насправді, за два роки з моменту, коли Національний банк виступив з цією ініціативою, відбулася дуже широка дискусія навколо цього питання. Декілька речей, які ми чули і відповідь на які я, напевно, в цьому колективі мав би зараз озвучити.

Перше. Чи потребує ця ініціатива витрат з державного бюджету? Я відповідально заявляю як Голова Національного банку, що ні, жодних витрат з державного бюджету, жодних витрат додаткових Національного банку ця ініціатива не потребує. Ми будемо карбувати монету у разі, якщо ви ухвалите рішення поруч... вона буде знаходитися в обігу поруч з тими монетами, які є наразі.

Чи є взагалі монети в обігу? Ви будете здивовані, але це мільярди штук. Майже 14 мільярдів монет на сьогоднішній день знаходяться в обігу. Ще певний час грошовий обіг змушуватиме нас карбувати монету. І ми хотіли би, щоби наступного року, завдячуючи вашому рішення, ми могли б вже карбувати роздрібну монету, яка носитиме відповідну питому українську назву.

Наступного року українська гривня святкуватиме своє 30-річчя. І я дуже сподіваюся, що ваше рішення, ваша участь дозволять українській гривні повернути власне ім'я. Завершити грошову реформу – до певної міри це місія цього складу Верховної Ради і Національного банку.

На часі це чи ні? У кожної нації є свої атрибути, і на наше глибоке переконання, валюта – це атрибут державності. Давайте позбудемося тих залишків радянського сміття, яке нам Москва дотепер залишила, і повернемо українській гривні її ім'я і по батькові. Питома українська назва "шаги" глибоко укорінена. І я дуже сподіваюся на вашу підтримку цього рішення. Команда Національного банку готова надати відповіді на будь-які запитання, які виникнуть у членів комітету. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Мінфін що скаже нам, Сергій Михайлович?

МАРЧЕНКО С.М. Данило Олександрович, шановні народні депутати...

ЮЖАНІНА Н.П. А альтернативний хтось буде представляти?

МАРЧЕНКО С.М. Можна я відповім, Ніна Петрівна?

ЮЖАНІНА Н.П. Почекайте, тоді вже будете зауваження робити. Альтернативний хтось буде представляти чи ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є автор альтернативного? Ні, бачите, не хочуть.

МАРЧЕНКО С.М. Ми не проти, не заперечуємо проти прийняття зазначеного законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. З Нацбанку стільки людей, може, хтось з Нацбанку хоче заперечити, ні? Ясно.

Будь ласка, тоді переходимо до обговорення. Железняк.

ГЕРЕГА О.В. Пане голову, можна два слова? Геріга Олександр Володимирович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, будь ласка.

ГЕРЕГА О.В. Дивіться, дуже все просто і оригінально. Я заходжу в ChatGPT: "Історично копійки в Україні мали власний відповідник – це шаг. Шаг використовувався в період Української Народної Республіки (1917-1920 рік)". Тобто все сказано цим.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ГЕРЕГА О.В. Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до обговорення. Ну, в принципі, ми вже його почали. Ярослав Іванович, будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. У мене, пробачте, жарт буде, що у нас дерадянізація питання копійки відбулася за рахунок інфляції, девальвації, мені здається, значно, але це таке... Можете мені практично пояснити, що це буде означати? Ну, тобто, окрім зміни назви, тобто ми ніякі монети не вилучаємо з обігу, вони залишаються в обігу, оці 14 мільярдів... Ну, я так розумію, що вони і так поступово вилучаються через те, що там вже 5 копійок, 10 копійок абсолютно...

ПИШНИЙ А.Г. Одночасно в обігу буде знаходитися і та кількість монет, які були викарбовані в попередні роки, номіналом 50 копійок, і 50 шагів. ... *(Не чути)* монети, яка би передбачала відповідно вилучення з обігу з метою, так звана така конфіскаційна модель не передбачатиметься.

На жаль, копійка ще... Чому на жаль, власне, так складаються на сьогоднішній день монетарні обставини, що копійка номіналом... монета номіналом 50 шагів ще буде певний час знаходитися в обігу. Ми проводили з приводу цього відповідні дослідження, маємо звернення різних галузевих асоціацій, в першу чергу які відповідають за ритейл. І бачимо, що протягом трьох, можливо, чотирьох років нам доведеться ще докарбовувати певну кількість.

Що означає докарбовувати? Для того, щоб підтримувати якість монетного обігу, Національний банк достатню кількість, вводить щороку певну кількість монет в обіг. Ми не карбуємо монети номіналом 10 копійок, ми їх вже вилучаємо. Але монету номіналом 50 шагів ми ще будемо певний час докарбовувати. Кількість цих монет за 3-4 роки скоріш за все складе від 60 до 80 мільйонів монет.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Тобто ще раз, ми зараз як держава, якщо випускаємо нові монети, знаєте, я спеціально, щоб не використовувати слова копійка або шаг, – це буде виключно 50 зараз копійок, потім шагів. Все, більше ми ніякі монети, які відповідають, які менші номіналу 1 гривні, не випускаємо, правильно? І будемо їх приблизно 60 мільйонів випускати?

ПИШНИЙ А.Г. Ні. Будуть докарбовуватися монети номіналом 50 шагів. Номінал 1 гривня карбуватиметься відповідно до плану, номінал 10 гривень також.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Ну, вони з копійкою не пов'язані.

ПИШНИЙ А.Г. Монети меншого номіналу ніж 50 шагів вже карбуватися не будуть.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Окей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ковальчук, будь ласка.

КОВАЛЬЧУК О.В. Данило Олександрович, дякую.

Шановний пане голову, народні депутати, наші гості запрошені! З великою повагою ставлюся до ініціатора і ідеолога, як ви сказали. І прекрасна ініціатива, все, що стосується дерадянізації, і все підтримується абсолютно, правильно, і скоріше за все на часі, на часі вже давно. Було би добре, щоб все це відбувалося ще раніше, але вже коли маємо, тоді і маємо. Буду підтримувати цей законопроект, працювати до другого читання. Є окремі ідеї щодо цієї історії. Ми ж не будемо за основу і в цілому голосувати одразу, Данило Олександрович? Окей.

Але водночас у мене є певне занепокоєння. Я хочу нагадати шановним колегам і Національному банку України про те, що у нас з вами в цьому році відбулася така напівреалізація важливої реформи і мене бентежить те, як ми не справилися з однією такою важливою ініціативою і тут переходимо вже до іншої не менш важливої, але в іншому контексті, звичайно.

Я говорю про законопроект про фінансову інклюдію і мене, чесно кажучи, бентежить те, що відбувається сьогодні з цим законопроектом. Він не підписаний досі Президентом, хоча Президент на нашій зустрічі фракційній пообіцяв разом з Юлією Анатоліївною, що узгодить позиції, почує думки Національного банку і радників, і міністрів, і уряду стосовно цього законопроекту. Чому він важливий і чому мене непокоїть те, як ми разом, напевно, з Національним банком не доопрацювали.

Зі свого боку ми як народні депутати, як члени комітету зробили все можливе для того, щоб прийняти законопроект, ми його прийняли і знову ж таки ідеологом був Національний банк. Свого часу, зараз їх позицію ми чуємо на окремих зустрічах, зокрема завтра буде проходити така зустріч з Національним банком. Знову ж таки вертаємося до питання доцільності, терміновості.

В чому доцільність і терміновість? Я хочу нагадати, 5 мільйонів плюс українців сьогодні залишаються за межами отримання послуги, а це ветерани, учасники бойових дій, це соціально незахищені верстви, це сільське населення, прифронтові, деокуповані і так далі, де послугу фінансову банки не надають, в принципі, тому що їх там нема, тому що це далеко, тому що це небезпечно, тому що це не вигідно і по інших причинах.

Ми прийняли прекрасний законопроект, він не запрацював, я просто закликаю Національний банк України разом з народними депутатами, експертними групами, двома міністерствами, які публічно виступають за підтримку цього законопроекту, – це Міністерство у справах ветеранів і Міністерство соціальної політики, які несуть відповідальність за всі верства населення, які до них, до сфери їх компетенції відносяться. Нам потрібно просто взятись в цьому випадку, як би це не звучало, за руки і подивитись в одну сторону разом з Національним банком і завершити цю важливу реформу.

І хотілося би, щоб ми були послідовними, завершили одну, перейшли до іншої, а так у нас виходить, що одну ми недоробили до кінця, не запустили процес, українцям пообіцяли, і Президент, і ми як парламентарі, і всі решта пообіцяли, що така послуга буде, а насправді її немає. Я, користуючись просто нагодою, хочу підкреслити, що давайте будемо ще раз послідовними, завершувати реформи, які розпочали разом, виконувати свої обов'язки перед українцями, а потім говорити, що ми готові до наступних важливих кроків на кшталт впровадження шагу замість копійки. Дякую, Данило Олександрович. Дякую, шановні колеги. Продовжуємо працювати. Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Андрій Григорович, просто у нас було спілкування з Олександром Володимировичем, я трошки перекладу те, що він мав на увазі, які умови він поставив. І не тільки він, у нас є інші депутати, яких, скажімо так, бентежить позиція Національного банку щодо законопроекту, який прийнятий Верховною Радою як вищим законодавчим, єдиним законодавчим органом держави причому за погодженням з Національним банком. Я переконаний в тому, що в сучасній структурі державної влади Національний банк не може блокувати, маючи різні можливості чи зв'язки, але просто за своїм...

ПИШНИЙ А.Г. Дозвольте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...моральним статусом... Ні, не дозволяю, я завершу. Моральним статусом не може блокувати рішення, які прийняті вищим законодавчим органом держави. І те, що відбувається з Законом про фінансову інклюдію, нас всіх шокує насправді. У вас можуть бути різні взаємовідносини з паном Смілянським, різні з'ясування стосунків, різні там особисті чи не особисті робочі моменти. Але Верховна Рада прийняла закон. Закон був погоджений з Національним банком як з інституцією. Ми не вписали туди нічого, що суперечило Національному банку, його позиціям станом на дату прийняття цього закону. Те, що відбувається зараз, нас не влаштовує, і ми не уявляємо собі, яким чином Національний банк може ставити себе вище за Верховну Раду, зриваючи заходи до блокування підписання того чи іншого акта, прийнятого Верховною Радою.

З огляду на зазначене, це позиція кількох депутатів комітету, яка полягає в тому, що ми не можемо з вами прийняти в цілому зазначений законопроект до підписання законопроекту про фінансову інклюдію, який є для нас принциповим, принциповим насправді для людей, нам то, в принципі, від нього... ми не збираємося відкривати рахунки в поштобанку. Але насправді для людей цей закон потрібен, які на прифронтових територіях живуть і очікують на те, що вони, власне, зможуть користуватися банківськими послугами там, де втекли вже всі комерційні банки. Тому це просто вам до відома, я не для того, аби там ви щось пояснювали. Просто щоб ви розуміли ситуацію, яка вона є, і щоб у нас не було з вами недоумок щодо цього питання.

Андрій Мотовиловець, будь ласка.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Вітаю, друзі. Я хотів запитати, чому цей закон нельзя голосувати загалом і в цілому, там тільки зміна назви. Я просто переживаю за велику кількість спамових правок, які будуть давати по різних назвам цього закону. І просто, можливо, краще проголосувати його загалом і в цілому, він складається з двох законів. У зв'язку з тим, що він стоїть в четвер одним із перших, я думаю, що в четвер майже всі закони, які всі голосують... Може ми проговоримо можливість проголосувати загалом і в цілому його?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Вікторович, так я тільки що пояснив. Я тільки що пояснив, якщо, власне, Національний банк він припинить блокування підписання законопроекту про фінансову інклюдію, який ми з вами всі прийняли, і цей законопроект комітетський, ну, напевно, тоді будуть у комітеті підстави для того, аби цю реформу просувати. Власне, Ковальчук про це чітко сказав.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Так чекайте, закон же не в Нацбанку, він же в Офісі на підписі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А тим не менше, а тим не менше, Андрій Вікторович. Ми ж знаємо ті процеси, які відбуваються непублічно, кулуарно і хто, власне, заважає підписанню цього закону. Ніна Петрівна, будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги, насправді те, що ви зараз ставите як би в умову голосування Закон про фінінклюдії, для мене дуже дивно, тому що ми тоді, коли приймали цей закон, дуже багато задавали питань. А ви давали, давали: от приймаємо як є, от він уже весь вичищений, він робочий. А бачите, тоді ж Національний банк говорив і на той час уже було очевидно, що Смілянський не витягує ті критерії, які потрібні для того, щоб отримати ліцензію і хоча би здійснювати ту функцію, на яку він претендує. А наразі ви ставите це в умову. Я проти такого. Або треба було доопрацьовувати цей закон до кінця і погоджувати, але тепер уже не до нього. Якщо говорити про цей Закон про шаги, я, до речі, дуже дякую, ми вперше бачимо таке високе представництво в себе на комітеті: і Голова Верховної Ради, і все ж таки і Голова Національного банку, і навіть сьогодні є міністр фінансів, що для нас теж є подією, тому дякуємо вам.

З історичної точки зору, ви знаєте, що в нашій фракції також є історики, глибокі історики, звісно, вони підтримують перейменування копійки на шаг. З іншої сторони, я от дивлюся зараз на стрічку в соцмережах, для більшості людей, переважної більшості людей ця наша політика незрозуміла абсолютно, от я не бачила ще жодної думки військового, який би говорив, що це на часі і треба робити, і це подалі від Москви віддалятися.

Я думаю, от моя власна думка, що оскільки в нас залишилося в обігу лише 50 копійок, вони мають ізжити самі себе. Тим більше, якщо в нас на наступному році інфляційні процеси взагалі розкрутяться, то мені здається, пане Андрію Пишний, що ви приймете швидше рішення про заміну, про взагалі як би неіснування копійок. Я не знаю, як цей термін, вилучення у вас називається чи що, тим більше їх зараз 14 мільярдів монет. Я не знаю, які там нормативи, розрахунки, які ви проводите, скільки їх має бути, якщо буде інфляція пришвидшуватися, а це абсолютно очевидно, ці процеси. Тому зараз говорити про зміну копійки на шаг, от ще раз повторююсь, з історичної точки зору так, але точно ця реформа не на часі, і у нас копійка скоро відійде. Це моя особиста думка.

Тому що не було ні громадського обговорення, я, чесно, якщо ви покажете зараз хоча б одне повідомлення від не експертів банківських, які, можливо, вас підтримують, а серед звичайних людей, серед звичайних військових, ніхто не говорить про цю ідею як таку, що її треба підтримати, ще і в цілому. Поясніть мені, будь ласка, невже ми не можемо до кінця і вижити цю копійку таким звичайним шляхом, і чи є величезна потреба перейменуванні, і чому саме зараз, саме зараз, коли у нас в усьому просто завал по всіх питаннях і по фінансовим в тому числі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будь ласка, Пишний.

ПИШНИЙ А.Г. Дякую. Дозвольте мені прокоментувати декілька слів. Я хочу офіційно заявити, що Національний банк не блокував і не блокує ініціативу щодо розвитку фінансової інклюдії. Незалежно від Укрпошти ми зацікавлені в тому, щоб створити ринковий кластер і щоб зробити його максимально конкурентним. Це законопроект не імені Смілянського, не імені Укрпошти, це законопроект, який повинен був створити взагалі нову сутність на ринку, якою повинні би були зацікавитися, на нашу думку, роздрібні мережі, оператори поштового зв'язку, можливо, СІТ-компанії, а, можливо, і решта банків. Через це я категорично і відповідально заперечую той факт, що Національний банк щось блокує. Навпаки, саме за ініціативи Національного банку цей законопроект потрапив в умови, які ми узгодили з Міжнародним валютним фондом. Саме завдяки Національному банку наші міжнародні партнери дізнались про цю нову сутність і почули від Національного банку відповідну концепцію. Через те мені важко коментувати якісь кулуарні речі, але вони не відповідають дійсності.

Національний банк з повагою завжди ставився до Верховної Ради як законодавчого органу, і відповідним чином рішення, які ухвалюються Національним банком, там, де ми заявляємо позицію проти, шановні народні депутати члени комітету, ви її знаєте, тому що ми її дуже чітко і аргументовано завжди артикулюємо. В цьому питанні представники Національного банку, приймаючи участь під час розгляду цих законопроектів відповідним чином, чітко заявляли про те, що фінансова інклюдія – це взагалі частина мандату Національного банку, і вона не лише пов'язана із цим законопроектом, це цілий комплекс речей. І так, ми завтра з паном Олександром Ковальчуком будемо проводити зустріч з його командою і командою Національного банку, де дамо таке комплексне широке розуміння цих речей, в тому числі, якщо потрібно, дамо відповіді на запитання щодо того законопроекту, який було ухвалено парламентом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Григорович, дивіться, я хочу, щоб ви мене почули. Андрій Григорович, ми з вами... Дійсно, це не законопроект Смілянського. Не законопроект Смілянського. І ми там взагалі не маємо сприймати його таким чином. Якщо Смілянський чи Укрпошта не витягує якихось ваших критеріїв, не видавайте їм ліцензію, видавайте ліцензію комусь іншому, хто витягує. Ми говоримо з вами про інститут, про інститут. І я переконаний в тому, що будь-які розмови з комітетом, з народними депутатами консультації щодо доопрацювання того законопроекту, який прийнятий, може бути після того, як він буде підписаний.

Тому я що вам пропоную як варіант? Я пропоную вам листом висловитися на адресу Президента про підтримку цього законопроекту, який ми прийняли, аби зняти всі питання, всі ті інсинуації, маніпуляції, які там стверджують, що ви як інституція виступили проти його підписання після того, як він був ухвалений. І в цьому випадку, я думаю, що ми з вами зйдемо спільну мову. Ви не проти такого рішення? Андрій Григорович!

ПИШНИЙ А.Г. Якщо мені не зраджує пам'ять, відповідні листи Національний банк вже спрямовував.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну так тим більше, тоді ще раз спрямуйте у підтримку підписання цього законопроекту, де ми знімемо з вами всі суперечності. Да?

І, власне, законопроект Руслана Олексійовича буде так, як Мотовиловець пропонує, за основу і в цілому, там дійсно нема чого обговорювати до другого читання. Якщо так. Ну, дивіться, я не хочу там говорити, просто у нас одного депутата достатньо, щоб відправити на друге читання, тобто я там гарантувати не буду, але рішення комітету я буду пропонувати таке за умови, якщо, власне, ми з вами погодимо позицію Національного банку щодо цього законопроекту. Да, Андрій Григорович? Такий варіант влаштовує вас?

ЮЖАНІНА Н.П. А можна відповідь на моє питання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да-да, зараз, Ніна Петрівна, я пам'ятаю. Андрій Григорович, влаштовує такий варіант: лист на підтримку законопроекту, прийнятого Верховною Радою?

ПИШНИЙ А.Г. Національний банк підтримував і підтримує законопроект про...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, я ж кажу, ви можете зараз чи завтра, післязавтра до розгляду законопроекту в залі, до четверга, ще раз продублювати цей лист?

ПИШНИЙ А.Г. ...*(Не чути)* концепції. Тому звісно, ніяких, жодних застережень з приводу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, добре, тоді домовилися. Якщо такий лист буде, то відповідно ми домовилися з вами. Щодо питання Ніни Петрівни. Вона поставила питання, чому на часі саме зараз прийняття цього рішення, бо люди питають в неї.

ЮЖАНІНА Н.П. У всіх питають, у нас, і чи не вичерпається необхідність цих монет протягом найближчих років. Не чотирьох, як ви сказали, що через чотири роки треба буде додруковувати, і тоді буде шаг, а якщо вона вичерпається, по ваших розрахунках, через рік, через два.

ПИШНИЙ А.Г. Монети ми змушені будемо ще карбувати щонайменше 3-4 роки. Це обумовлено насправді якістю монетного обігу і тими запитами, які надходять з ринку. Національний банк завжди ці речі дуже глибоко аналізує. Як ви знаєте, у вересні ми ухвалили рішення – і вивели з обігу монету номіналом 10 копійок. Але монета номіналом 50 копійок ще буде знаходитися в обігу щонайменше 3-4 роки.

І коли ви кажете про те, що монети не мають значення, насправді мають. Якщо ви звернете увагу навіть на офіційне курсоутворення, ви побачите, що курси – це цифра гривні і відповідні параметри щодо копійок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Зрозуміло. Отже, завершили обговорення законодавчої ініціативи. Я думаю, що ми домовилися з Андрієм Григоровичем. Я під протокол хочу, щоб ми домовилися про те, що...

ПИШНИЙ А.Г. Щодо підтримки військових, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Про військових? Давайте про військових.

ПИШНИЙ А.Г. ...*(Не чути)* виступила навіть з окремим відеозверненням і роликом офіційно на підтримку. Я надішлю його вам, щоб ви побачили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Отже, ми з'ясували щодо позиції Національного банку по законопроекту про фінікляції. І очікуємо лист від Національного банку до розгляду його в залі. І, власне, будемо надіятися на те, що це не завадить нам прийняти його за основу і в цілому. Тому я зараз запропоную, на відміну від того висновку, який отримали депутати, все ж таки за основу і в цілому. А якщо, Олександр Володимирович, якщо такого листа там раптом не буде, то у вас буде можливість у залі встати і заблокувати до другого читання, аби... Да?

Отже, ставлю на голосування висновки Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики до проектів законів України про внесення змін до деяких законів України щодо відряднення (дерадіянізації) назви розмінної монети України (реєстраційний номер 14093) та альтернативного.

Комітет вирішив рекомендувати Верховній Раді України проекти законів України про внесення змін до деяких законів України щодо відряднення (дерадіянізації) назви розмінної монети України (реєстраційний номер 14093), поданий народним депутатом Стефанчуком та іншими, та альтернативного, поданого народними депутатами Разумковим та іншими, включити до порядку денного чотирнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо відряднення (дерадіянізації) назви розмінної монети України (реєстраційний номер 14093), поданий народним депутатом України Стефанчуком та іншими народними депутатами, прийняти за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними поправками. Співдоповідачем призначити Гетманцева. Прошу голосувати.

Гетманцев – за.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк – за?

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дубінський. Ковальчук.

КОВАЛЬЧУК О.В. За, Данило Олександрович, запропоновані версії. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Палиця. Василевська-Смаглюк.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Васильченко.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Воронько.

ВОРОНЬКО О.Є. Воронько – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Володіна. Володіна. Геріга.

ГЕРІГА О.В. Геріга – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Горват.

ГОРВАТ Р.І. Горват – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Діденко.

ДІДЕНКО Ю.О. Діденко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Заблоцький.

ЗАБЛОЦЬКИЙ М.Б. Заблоцький. Добрий! За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Кінзбурська.

КІНЗБУРСЬКА В.О. Кінзбурська – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Кулініч. Леонов. Леонов. Лукашев. Лукашев. Ляшенко.

ЛЯШЕНКО А.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Марусяк.

МАРУСЯК О.Р. Марусяк – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Мотовиловець.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Мотовиловець – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ніколаєнко. Ніколаєнко. Петруняк. Петруняк. Приходько.

ПРИХОДЬКО Б.В. Приходько – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Рєпіна.

РЄПІНА Е.А. Рєпіна – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Скорик. Славицька. Сова. Сова. Устенко. Устенко. Южаніна.

ЮЖАНИНА Н.П. Южаніна – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачите, одноголосне рішення. Прекрасно. Руслан Олексійович, вітаю вас.

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую. Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підтримка вашої законодавчої ініціативи.

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую, Данило Олександрович. Дякую усім колегам народним депутатам. Дякую вам. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Андрій Григорович, також вітаю вас. Ви багато зробили, аби це відбулося. І очікуємо від вас відповідного листа, як ми домовлялися. Отже, переходимо далі до розгляду наступних питань порядку денного.

ПИШНИЙ А.Г. Дякую за підтримку. Лист надішлю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ПИШНИЙ А.Г. Ми його уже писали. Чрез це я просто продублюю його на вас.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Отже, законопроект, проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо підвищення ефективності контролю за виробництвом та обігом тютюнової сировини. Ковальчук Олександр Володимирович, будь ласка, ваше слово, ви доповідаєте.

КОВАЛЬЧУК О.В. Дякую, Данило Олександрович. Дякую.

Данило Олександрович, шановні колеги, присутні, це уже третій, якщо я не помиляюсь, наш з вами підхід до цього снаряду, але він кардинально відрізняється від попередніх. І я також хочу, користуючись нагодою, подякувати шановним колегам народним депутатам, які підписали разом зі мною цей законопроект, надали свою експертну думку, своїх помічників в роботу над текстом проекту закону. Також дякую центральним органам виконавчої влади, які прийняли участь в розробці цього законопроекту. І, власне, сьогодні ми проводили підсумовуючу робочу групу, ми дочекались до п'ятниці, альтернативних законопроектів. Альтернативних законопроектів не надійшло. Це говорить про те, що текст, над яким ми працювали, можливо, не є досконалим, що ми завжди допускаємо, для того в нас є можливість попрацювати до другого читання з ринком, з експертами, з асоціаціями, з бізнесом, з народними депутатами і зробити його кращим. Альтернативних не було, повторюю ще раз.

Сьогодні ми провели робочу групу, на цій робочій групі прийняли участь представники міністерств: Міністерства фінансів, податкової, Міністерства економіки, представників аграрного сектору, екологічного, Бюро економічної безпеки, МВС, Держгеокадастр і багато-багато інших, захисники здоров'я і антикорупціонери були також з нами сьогодні. Ми почули всіх, поспілкувалися. Були деякі зауваження незначні, які ми обов'язково будемо враховувати в період розгляду правок до другого читання, і цей закон, звичайно, або цей проект, звичайно, будемо доопрацьовувати разом.

На чому би я хотів наголосити і про що я неодноразово писав в соціальних мережах і давав різного роду коментарі та інтерв'ю, цей законопроект про відтворення тютюнової галузі в Україні, цей законопроект про імпортозаміщення і локалізацію. Працюючи над цим законопроектом, ми для себе відкрили багато фактів шокуючих. Один з них – це те, що четвіркою, компаніями, які представлені в Україні, імпортується практично 100 відсотків сировини, яку вони переробляють на території України для потреб українського ринку і для експорту.

Четвірка не купує української сировини, четвірка говорить про те, що якість української сировини неналежна. Хочу зазначити, що на мої офіційні звернення в порядку роботи в робочій групі щодо якості, вимог

до якості, до сировини, вже ця триває розмова місяцями, по сьогоднішній день ми так і не отримали від представників бізнесу вимог до якості сировини.

Тобто уявіть собі, нам говорять про те, що українська сировина не гідна, що її потрібно якщо купити, то спалити, вони не можуть її використовувати. І на просте запитання, так дайте технічні характеристики, що ж вам, власне, потрібно, ми їх так і не отримали від жодної компанії. Я тут не можу виділяти одну або говорити, що всі. Всі однаково не надали своїх технічних вимог, що викликає певне занепокоєння і підозру в якомусь зговорі про те, що не хочуть просто купувати українське.

А що це за об'єми? В середньому 30-35 тисяч тонн аграрної продукції тютюну завозиться в Україну з різних куточків світу: Бангладеш, Китай, Туреччина, Болгарія, Польща, Індія і тому подібне, і інші країни імпортують сюди свою сировину. Колись, я хочу нагадати, Україна була лідером з виробництва тютюну. Колись, це все було колись, ми так завжди з біллю це згадуємо, а сьогодні у наших аграріїв просто такої можливості нема.

Я також хочу зазначити, що в процесі розробки тексту законопроекту, ми посилалися і спілкувалися з представниками європейських країн, брали до уваги їх кращі практики, які на сьогоднішній день є. Тобто ми не вигадували ні в якому разі велосипед, ми не вигадували чогось нового, того, чого немає у Європі, і, власне, показовими тут були Сербія і Польща. Я скину в секретаріат, до речі, відео коротеньке на 1 хвилину 30 секунд від сербських колег, які показують, як за допомогою супутника вони опрацьовують всю територію Сербії і, власне, визначають ті плантації тютюну нелегального і практично знищують всі плантації, які є нелегальними. Є це відео у секретаріату, його можна запустити подивитися, як працює в Сербії.

Також я в секретаріат надіслав знімки з супутника, які показують поточний стан справ в Україні по нелегальному тютюну. Ніхто, ми ніде не демонстрували ще ці зображення. Це вперше фактично можемо їх показати для того, щоб колеги зрозуміли, який масштаб проблеми є сьогодні в Україні з сировиною.

Я хочу нагадати, що в Україні, за даними Kantar, це аналітичний центр, який працює з висвітленням проблеми нелегального ринку тютюну, саме цигарок, говорить про те, що більше 20 відсотків українського ринку знаходиться в тіні. І ця тінь буде збільшуватись. Вона буде збільшуватись, тому що буде збільшуватися акцизний податок. Тобто це означає більше прибутків тінювикам. Відповідно 25 мільярдів гривень, за оцінкою експертів, бюджет України недоотримає від цигарок від того, що продається в Україні. А не було би тютюну нелегального, чорного, сірого, контрабандного, то не було би і цигарок. Тут все надзвичайно просто.

Сьогоднішні цифрові можливості, в тому числі супутниковий зв'язок, в тому числі електронна акцизна марка, надають нам впевненості в тому, що застосувавши їх, нам вдасться не повністю, напевно, бо нікому в світі цього не вдалося знищити тінь, але суттєво зменшити кількість нелегального тютюну (сировини) з тим, щоб зменшувати кількість нелегальних цигарок в Україні. Ми знаємо з вами і спостерігаємо, як багато років всі контролюючі і правоохоронні органи борються з цим явищем, але побороти його або навіть зменшити той відсоток згідно статистичних даних не вдалося ще нікому, і немає впевненості, що це вдасться завтра чи післязавтра.

Тому наша ініціатива полягає в тому, щоб створити умови для імпортозаміщення і локалізації з точки зору сировини, а це надасть можливість створювати нові робочі місця. Для прикладу, в Польщі на зборі врожаю щороку залучають 50 тисяч людей, уявіть собі, а поляки з їхніми кліматичними умовами, які нічим не краще ніж там на Західній Україні у нас, ми не говоримо за південь України, де кліматичні умови значно кращі для тютюну, ми навіть говоримо за Західну Україну, вирощують близько 40 тисяч тонн тютюну. Тобто поляки розібрались з цим, вирощують, "четвірка" у них купує, якість задовільняє. Натомість в Україні говорять, що якість незадовільна.

Ми відправили зразки "четверці" української сировини, вони її опрацьовують ще поки. Але декілька з чотирьох компаній, особисто мені повідомляли про те, що з першого погляду, з перших лабораторних досліджень, які відбулися, якість задовільна і така, яка є, яка задовольняє потреби або вимоги до сировини. Ми далі відправляємо цю сировину в їхні європейські світові лабораторії для глибшого вивчення якості. Але, повірте, спілкуючись з аграрним сектором, і ви знаєте, що я працюю з аграріями дуже давно, аграрії говорять, ми виростимо тютюн без проблем, це не така складна технологія вирощення тютюну, нам важливо розуміти, що у нас цю сировину будуть купувати.

І тут саме цікаве, ми сьогодні отримали листи від Європейської бізнес асоціації, від Укртютюну, де говориться про те, що їх непокоїть те, що ми як законодавці, як патріоти, як обрані народом народні депутати говоримо про те, що ми хочемо, щоб 50 тисяч українців було працевлаштовано, щоб 50 тисяч тонн вирощували наші аграрії цієї сировини. Чому ні? Щоб в наш бюджет потрапило 50 мільярдів гривень. А звідки 50 мільярдів? 25 мільярдів ми вже втрачаємо на цигарках і 25 мільярдів ми можемо як країна заробляти, вирощуючи 50 тисяч тонн сировини. Це економічно підтверджені розрахунки, про них всі знають. Аграрії готові вирощувати цю сировину. Не така велика площа, до речі, потрібна, щоб виростити 50 тисяч тонн, всього-на-всього 20 тисяч гектарів по всій Україні. Враховуючи, що у нас орної землі більше 30 мільйонів гектарів, знайдеться 20 тисяч гектарів для того, щоб виростити необхідну кількість тютюну.

Ми неодноразово зустрічались з представниками "четвірки", з Європейською бізнес асоціацією, де десятки зустрічей, де жодним чином не почули конкретних вимог до сировини, лише розмови про те, що не подобається обов'язок купувати українську сировину як обов'язок. Тому ми і не прописували в тексті законопроекту квотувань, 50 відсотків чи 30 відсотків сировини має бути української. Якщо влаштовує якість,

купуйте за ринковими цінами, не влаштовує – не купуйте. Ця норма була вписана тільки для того, щоб ми могли до неї повернутися до другого читання.

На всі робочі групи, на всі зустрічі, як голова робочої групи заявляю, ми офіційно запрошували представників "четвірки", представників асоціацій, представників аграріїв, центральних органів виконавчої влади. Всі робочі групи проводилися відкрито, прозоро, з можливістю висловлювати свою думку як вербально, так і письмово. Ми не вбачаємо в жодній нормі законопроекту тиску або створення додаткових вимог і до... і ускладнення процесу виробництва цигарок. Водночас до акцизної продукції, до самої сировини, звичайно, будуть вимоги, тому що держава має знати: скільки, якої площі вирощується... на якій площі вирощується тютюн, хто вирощує цей тютюн, як він транспортується, де він зберігається і так далі, і так далі.

Я прошу, Данило Олександрович, на завершення секретаріат показати ті зображення, вивести на екран, буквально там 4-5 зображень. Відео, якщо кому цікаво, напишіть мені в особисті, я вам скину в особисте відео, як серби за допомогою супутника працюють з цією проблемою.

В цьому законопроекті також ми прописали можливість разом з Мінцифрою, Держгеокадастром, з Мінекономіки і Міністерством регіонального розвитку як ми будемо працювати з цим в Україні. Норми закону вступають в дію лише в листопаді 2026 року. Тому в нас достатньо часу всім підготуватися і, власне, ніхто нікого не гонить дуже швидко, достатньо, ще раз кажу, часу для того, щоби всі підлаштувалися і вже з 2027 року аж року почали працювати над тим, щоби розвивати цю важливу галузь і створювати робочі місця, і наповнювати бюджет податками. Я прошу вивести на екран, Данило Олександрович, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Олександр Володимирович, там в чат скинули депутатам, щось тут...

КОВАЛЬЧУК О.В. В чат депутатам, в який чат?

ГОЛОВУЮЧИЙ. В наш чат зараз скидає Ігор Михайлович.

КОВАЛЬЧУК О.В. А на екран не виходить, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Мінфін. Ну, поки, да. Зараз вони пробують щось...

МАРЧЕНКО С.М. Данило Олександрович, колеги!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мінфін, будь ласка, да.

МАРЧЕНКО С.М. Ми не заперечуємо проти прийняття зазначеного законопроекту. В нас там були технічні доопрацювання, думаю, до другого читання можна буде допрацювати. Це в частині термінології і в частині нанесення графічних елементів марок акцизного податку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

КОВАЛЬЧУК О.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до обговорення. Будь ласка, хто хоче? Ніхто?

КОВАЛЬЧУК О.В. Данило Олександрович, да, якщо можна, я прокоментую колегам, які в комітеті от дивляться зараз, в групі, подивіться, будь ласка, на перше зображення. Це те, що в червоному кольорі – це ліцензовані площі, а те, що в голубому – це неліцензовані, оцей тютюн, який бачить супутник. От уявіть собі масштаби нелегального тютюну на сьогоднішній день в Україні.

А далі ви побачите просто декілька прикладів, як компанії ліцензовані беруть ліцензію на якусь площу, вирощується тютюн, супутник бачить велике поле тютюну, і тільки на частину цього поля береться ліцензія. Решта поля в тютюні, але без ліцензії. Що це означає? Що ця сировина імовірно продається на той ринок, який потім виготовляє цигарки, які потім недоотримує бюджет 25 мільярдів.

Все дуже просто, графічно, зрозуміло, і, власне, цей законопроект покликаний, щоби унеможливити ось таку практику, таку діяльність на території України. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дивіться, ми не даємо на комітеті слова як правило, якщо не просять депутати, як правило асоціаціям на самому комітеті не даємо. Але мені цікаво, от бачу тут Фесюн, бачу тут Американську торгову палату. Дивіться, а скажіть, будь ласка, я, дякувати богу, не брав участь у підготовці цієї ініціативи до комітету, але я чув, що там було у вас кільканадцять зустрічей, на яких ви і цей тютюн брали на експертизу, коротше кажучи, я так чув, що заперечень з боку бізнесу не було, не було заперечень. І тут виявляється, що ми сьогодні зранку, чи там коли воно надійшло, ми отримуємо два листи розгромних щодо цього законопроекту. А що там у вас відбулося, скажіть, будь ласка. Фесюн, будь ласка.

ФЕСЮН Н.М. Добрий день колеги! Дякую, Данило Олександрович, що надали слово.

Ну, по-перше, хотіла подякувати пану Олександру за те, що дійсно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вже подякували.

ФЕСЮН Н.М. Ні, ми подякували, дійсно, бо була дискусія, була можливість спілкуватися, раніше такої можливості не було. І це дуже конструктивно, ми чули один одного. Ми дійсно піднімали питання, які можуть становити ризики для індустрії. Це не щось нове, те, що ми написали в листі, ми виклали послідовну нашу позицію, яку ми і озвучували саме і на робочих групах. Тобто нічого нового ми не написали.

Ми кажемо, що є ризики. Перший ризик. Це квотування при використанні локальної сировини. І асоціація завжди послідовно виступала проти квот, проти нормування, тому що це і порушує міжнародні права України і зобов'язання, це також вносить певні ризики і порушує українське законодавство. Тобто ми проти квотування. Ми казали це і пану Олександру. От скажіть, будь ласка, ми ж це казали, правда, це не те, щось таке, що ми піднімаємо в цьому листі. Це наша послідовна позиція.

І друга позиція. Те, що ми бачимо, що будуть запроваджуватися нові норми контролю. І от, на наш погляд, зараз існують достатньо вже для того, аби контролювати сировину. Ми кожного місяця звітуємо в

податкову про норми втрат, про 5 відсотків, якщо йде перевищення, то це до нарахування акцизного податку. У нас встановлені на підприємствах пости ДПС. Іде постійне відеоспостереження. Тобто, на наш погляд, це достатньо для того, аби контролювати рух сировини. Всі нові норми, які пропонуються, в тому числі запровадження еАкцизу на сировину і на кожен тюк це наноситься акцизна марка, це вносить додаткові і фінансові навантаження, і ризики того, що щось десь не буде працювати на якомусь етапі. Тобто ми ще не провадили еАкциз, ми ще не бачимо, який це буде мати вплив на індустрію, а ми вже хочемо новий елемент вносити. І це дійсно становить ризики для індустрії. Саме про це ми і написали в нашому листі. Тобто нічого нового. Позначили ризики і хочемо, щоб ви звернули на це увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Зрозуміло. І хочемо, щоб ви відхили цей законопроект.

ФЕСЮН Н.М. Ну, на цьому етапі, якщо це не врегульовано, то нам треба доопрацьовувати.

КОВАЛЬЧУК О.В. Данило Олександрович, я прокоментую, з вашого дозволу, все, що було озвучено щойно. Значить, квот немає в законі, їх не існує. Ми не прописували, як я вже говорив, і хочу повторити ще раз, квот в тексті закону немає. Перше.

Друге. Мова не йде про регулювання виробників цигарок. Мова йде виключно про сировину. Звідки галузь взяла про додаткове навантаження на виробництво, я не знаю. Треба уважно читати 124 сторінки тексту, мова йде виключно про сировину.

Третє. Якщо на 25 кілограм тюк потрібно закріпити QR-код або якийсь штрих-код, то це потрібно робити, тому що ми маємо справу з сировиною нелегальною, яка є сировиною для цигарок, для тютюну. І тому це не іграшки, це не дрова, це не папір, це не макулатура, це не сміття, це сировина для тютюну. Ми втрачаємо 25 мільярдів гривень в рік. Якщо у когось з галузі є інша думка, як унеможливити ось ці зображення, які я скинув в комітет, по вирощенню нелегальної сировини, будь ласка, пропонуйте. Ми зустрічались десятки разів, нічого нового ми від галузі, Данило Олександрович, не почули, як це зробити. І що мене, власне, дивує, що ми з вами як народні депутати розробляємо законопроекти, які збільшать їхню частку на "білому" ринку, тобто від того, що буде менше на "чорному" ринку, у них буде більше білого і запропонували це, власне, як рішення, і натомість ми чуємо необгрунтовані підозри в тому, що хтось намагається включити сюди, значить, квоти. Квот просто не існує.

І там ще, Данило Олександрович, важливий момент. В листах було зазначено щось незрозуміло по європейським нашим якимось домовленостям або обов'язкам. Ми задавали це питання разом з вами Тарасу Качці в залі Верховної Ради України перед всіма народними депутатами за участі уряду, де Тарас Качка з трибуни сказав, ніхто не буде проти прозорих правил, якщо вони будуть прозорими. Ці правила є прозорими. Ніхто нас не може полишити права з країн Європейського Союзу вирощувати сировину. Так, вони можуть лобювати свої виробників сировини в Європі, в Азії, в третіх країнах світу, будь-де і при тому не давати українському аграрію вирощувати сировину і "в білу" її продавати. Але заборонити нам розвивати свою галузь, яка в нас колись в Україні була і потім руками бізнесу була знищена, тому що ми знаємо, хто ферментаційні заводи купував і як їх вирізували і знищували тільки тому, щоб везти звідкись там свою сировину. Нас це не цікавить. Продаєте і працюєте в Україні, платите податки в Україні, створюєте робочі місця в Україні і давайте працювати разом. Якщо є проблеми з сировиною, дайте просто вимоги до сировини.

Данило Олександрович, шановні колеги, місяцями я прошу вимоги до сировини - по сьогоднішній день я їх не бачив. Про що ми ще говоримо? Для мене тут все, як то кажуть, шито белыми нитками, Данило Олександрович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую. Оксана, Американська торговельна палата, те ж саме, да?

ШВЕЦЬ О. Да, Данило Олександрович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Щоб не повторюватися.

ШВЕЦЬ О. Так, в принципі, у нас позиція та сама, компанії ті ж самі, тому зі свого боку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ми від вас не отримували листа.

ШВЕЦЬ О. Але найближчим часом він буде. Вже підписують, тому найближчим часом від нас лист теж буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Дякую. Все, зрозуміла позиція. Все, обговорили прекрасну ініціативу? Дякую дуже. Переходимо до прийняття рішення. Ніна Петрівна, будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П. Чекайте, так ще ж дві руки було.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...це вже зовсім бізнес-бізнес, то я не хочу його давати.

ЮЖАНІНА Н.П. А чому не хочете давати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми вже почули від асоціації, я думаю, що позицію вичерпну.

Андрій, щось ви хочете додати?

_____. Так, Данило Олександрович. Якщо дасте 2 хвилини, кілька просто уточнень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 2 хвилини – це багато, давайте хвилинку.

_____. Важливих. Я з повагою до авторів, по-перше, дякуємо за дійсно прозорий і конструктивний діалог. Ми надіслали дійсно там сім сторінок технічних зауважень, я думаю, що автори і колеги подивляться, врахують. Дві фундаментальні речі, на які звернути увагу хотів.

Перше, щодо прозорості правил. Дослівно норма звучить, що виробники повинні забезпечувати першочергове використання тютюнової сировини, виробленої в Україні. Тобто тут юридично наші юристи внутрішні і зовнішні читають це як стовідсотковий викуп всього, що виростить. Тому як би ми ж не проти

формування "білого" прозорого ринку в Україні. Але коли нас заставляють купувати kota в мішку, незрозумілих об'ємів, якості і цін, це викликає, зрозуміло, що відторгнення з нашої сторони, і ми послідовно проти цього виступаємо.

Олександр правий, ми надали адреси наших лабораторій глобальних, куди можна відправити зразки. У нас такої змоги нема, і ми дійсно готові подивитися. Олександр, на ваш коментар, ми продовжуємо вам це теж казати, що вимоги по сировині виходять з того, що ми отримуємо, їх немає універсальних. Тобто в залежності від сорту, що ми отримуємо, тоді ми можемо казати про якусь конкретику. Все інше, ми надали якісь глобальні речі, на які ми спираємося в наших політиках. І друге, знову ж таки, ринок, який є в Польщі, в Італії, де ми, дійсно, купуємо, тобто факт покупки сировини не означає, що є зобов'язання. В жодній країні ЄС таких зобов'язань немає, тому це точно протирічить нашим євроінтеграційним прагненням.

І друга річ – це долучення сировини до е-Акцизу. Даниле Олександровичу, шановні народні депутати, на днях ми буквально тільки відтермінували е-Акциз на готову продукцію, на пачки цигарок, 3 роки не можемо цю реформу важливу насправді запровадити, не розуміємо як це спрацює, чи матиме ефект, але ми вже робимо наступний крок і долучаємо сировину.

По сировині взагалі в жодній країні ЄС та і в світі ми не знайшли аналогів, навіщо це робити і маркувати ще й сировину. Тобто ми не проти наведення прозорості на ринку сировини, а саме: що вирощується, в яких об'ємах, хто ліцензіати і так далі, супутники, контроль, дійсно, є така практика, але це різні, паралельні речі. Тобто є норми, які заслуговують на увагу, і ми готові, але ці фундаментальні дві речі, проти яких ми виступаємо, тому що, наприклад, для імпорту сировини нам треба всі фабрики, звідки ми імпортуємо, переобладнати, доєднати до нашої системи, яка ще не готова, і так далі. Наостанок...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дякую. Зрозуміло. Зрозуміло, зрозуміло. Ніна Петрівна, будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П. Ви знаєте, колеги, я з паном Олександром Ковальчуком говорила на цю тему не один раз. В минулому скликанні така ідея була, і ми зустрілися з супротивом і четвірки, і було дуже багато закидів щодо цього.

Але наразі, коли ви, пане Олександр, говорите, що ми зараз працюємо, цей проект закону – це система електронної простежуваності вирощування тютюну, і показуєте те, що його дуже багато вирощується типу в тіні. Але ж мета проекту закону – це ж все-таки змусити виробництво тютюнових виробів проводити через закупівлю української сировини, тобто це буде другий крок. Зараз, можливо, ви не поставили відсоток закупівлі, який необхідно, треба буде здійснювати, але це ж з'явиться. Якщо ви говорите про лише електронну простежуваність сировини, так тоді я за те, щоб таку ж простежуваність і встановити на зерно. А скільки в нас зерна вирощується, скільки продається в чорну! Машини з готівкою курсують по Україні, і все продається десь на "чорному" ринку. Чому тоді в нас немає хоча би такої ж системи простежуваності на фармпродукцію, яка є в Європі? Чому ми про це не говоримо, скільки в нас продається контрабандного і тінювого товару такого в аптеках?

Взагалі у нас з цією системою щось не так. І чому від Міністерства фінансів тоді немає реакції адекватної? Тобто, або ми на все, ми такі, от взагалі тут, знаєте, привчені працювати всі в тіні, тому давайте всі перейдемо на системи електронної простежуваності: від поля, від землі, от посадили зернинку – і пішли простежувати до хлібини і де вона продається. Тоді, мабуть, це було би правильно. Тому що ви вичлените тільки листя, тютюнові листя, мені щось здається, це дуже рано, пане Олександр. Давайте якось комплексніше вирішувати цю проблему. От я зараз, коли знайомилася з величезним текстом, з технічної точки зору ви правильну модель знайшли і правильно підійшли. Але вона не спрацює, це буде проблема із проблем. І ще раз, я вам теж говорила, що в свій час, коли ми запропонували систему реєстрації податкових накладних і розрахунків коригувань, я ніколи не думала, що це перетвориться в такий гніт для всього бізнесу. Тому оці всі системи, або ми не навчили ще працювати, або якось ми через ручне втручання там різні корупційні моменти туди влітаємо. Вибачте, я є співавтором цього проекту закону, але я не зможу його підтримати сьогодні на комітеті. Нам треба ще подумати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

КОВАЛЬЧУК О.В. Данило Олександрович, буквально коротко, пів хвилини, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

КОВАЛЬЧУК О.В. Система простежуваності працює сьогодні і супутникового контролю не тільки по тютюну, а, по тютюну ще не працює, а по технічних коноплях. Міністерство аграрної політики, Міністерство економіки правильно говорити, має реєстр відповідний, відстежують технічні коноплі. Немає ніяких проблем з роботою у цієї системи.

І мені, колеги, було би дуже дивно, от я собі уявив, що цей комітет проходить десь у польському Сеймі, в комітеті в Польщі, коли ініціатори народний депутати говорять: давайте зробимо умови, за яких будуть купувати польське. А депутати польські говорять: не-не, це не на часі, нехай купують, нехай з Бангладеш везуть, нехай ведуть з Індії, нехай везуть з Китаю, та фіг з ним, подумаєш, там наші аграрії. Народ, у них працює 50 тисяч людей в цій сфері. І те, що говорив колега про те, що немає квот в Європі, – неправда. Поляки домовились в 91-му році з четвіркою про те, що будуть купувати польське. Італійці продають сто відсотків своєї сировини четвірці, і постійно в них іде ця дискусія.

Все дуже просто, колеги: або ми відстоюємо позиції українського виробника, або ми далі імпортуємо китайське, бангладеське і, вибачте, індуське, оцю всю сировину тягнемо сюди і в Україну. А в яких умовах

працюють на бангладеських полях діти за рис і за воду, це окрема історія. А окремі представники четвірки працюють в деяких заборонених країнах, вони теж про це не говорять і ми про це не говоримо, а мали би вже говорити про це. То давайте тоді будемо відвертими до кінця.

Я максимально відкритий був з кожним впродовж останніх декількох місяців, працюючи над цим законопроектом. Не бачу жодної причини не підтримати в першому читанні. Ніна Петрівна, як ви говорите: а може будуть квоти. А будуть квоти, якщо вдруг з'являться, тоді не будете голосувати до другого читання. Чому зараз ми говоримо – до першого читання цей законопроект, позицію бізнесу, "четвірки". До речі, він весь не український бізнес, а весь бізнес із-за кордону. Мені зрозуміло, вони затягують сюди сировину імпорту, а чому ми як народні депутати, обрані українцями, не хочемо або говоримо, що є якісь ризики, не вникнувши в сам текст. У нас є до другого читання купа часу, щоб це поправити.

Тому я закликаю народних депутатів підтримати цей законопроект. Нікого змушувати ми точно не будемо, але давайте відкриємо можливість для українського аграрія вирощувати цю сировину. І контроль, він дуже-дуже помірний. Сьогодні, до речі, податкова не бачить, що вирощується, скільки вирощується, яка врожайність і, як ми побачили на супутникових знімках, даже не розуміє сьогодні, а які площі на території України засіяні тютюном. Ось тут мені все зрозуміло. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будь ласка, Сова.

СОВА О.Г. Данило Олександрович, я хочу підтримати Ковальчука, підтримати національного виробника. І давайте уже голосувати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, да.

СОВА О.Г. ...до другого читання врахуємо всі ті побажання, які звучать від галузі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую. Дуже дякую за вашу позицію.

Отже, завершили обговорення, переходимо до прийняття рішення.

Я особисто від себе. Дивіться, там може бути багато дискусій, я погоджуюся дещо, можливо, із ринком і точно з авторами законопроекту, але мені здається, що ці дискусії мають бути проведені. Мають бути проведені, бо якщо, скажімо, цей законопроект, він провалиться, то, власне, і дискусій не буде, і не буде ніякого руху, і не буде просування вперед. Тому я дуже прошу підтримати комітетом до першого читання цей законопроект і дати можливість цю дискусію продовжити, а там уже до другого читання будемо принципово вирішувати. Якщо ні, то тоді відхилимо, да і все.

ЮЖАНІНА Н.П. Пане Данило, тобто..

ГОЛОВУЮЧИЙ. Або він своєю смертю помре. Що?

ЮЖАНІНА Н.П. Тобто коли дві асоціації наступного разу будуть виступати проти ФОПів, проти яких вони завжди виступають, ми на їх позицію звертати увагу не будемо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніні Петрівна, ми будемо завжди приймати...

ЮЖАНІНА Н.П. Не будемо. Все, домовилися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... державницьке рішення будемо приймати.

ЮЖАНІНА Н.П. Домовилися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Державницьке рішення приймати. Ми зважаємо на будь-які позиції і асоціацій, і безпосередньо бізнесів, які висловлюються в процесі роботи нашого комітету, але не завжди підтримуємо ту позицію так чи інакше, бо насправді маємо прийняти позицію на користь держави і на користь суспільства в цілому, а не на користь однієї групи тих чи інших компаній. Тому всіх слухаємо, але приймаємо зважене рішення посередині. Власне, до цього я і закликаю, аби, власне, провести дискусію. Перше читання ні до чого нас не зобов'язує, мені здається, що це буде правильним рішенням.

Отже, ставлю на голосування висновки Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики до проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо підвищення ефективності контролю за виробництвом та обігом тютюнової сировини (реєстраційний номер 14245).

Комітет вирішив рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо підвищення ефективності контролю за виробництвом та обігом тютюнової сировини (реєстраційний номер 14245), поданий народним депутатом Ковальчуком та іншими, включити до порядку денного чотирнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

За наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо підвищення ефективності контролю за виробництвом та обігом тютюнової сировини, поданий народним депутатом Ковальчуком та іншими, з дорученням комітету підготувати його до другого читання з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи з необхідним техніко-юридичним доопрацюванням, а також з доопрацюванням та усуненням суперечностей відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, та внести його на розгляд Верховної Ради України в другому читанні. Доповідачем призначити Ковальчука. Прошу голосувати.

Гетманцев – за. Железняк. Железняк. Дубінський. Ковальчук.

КОВАЛЬЧУК О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Палиця. Василевська-Смаглюк.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. Утрималась.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Васильченко. Васильченко.Воронько.
 ВОРОНЬКО О.Є. Воронько – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Володіна.Герега.
 ГЕРЕГА О.В. Герега – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Горват.
 ГОРВАТ Р.І. Горват – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Діденко.
 ДІДЕНКО Ю.С. Діденко – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Заблоцький.
 ЗАБЛОЦЬКИЙ М.Б. За.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Кінзбурська.
 КІНЗБУРСЬКА В.О. Кінзбурська – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Кулініч.Леонов. Леонов.Лукашев.Ляшенко. Ляшенко.Марусяк.
 МАРУСЯК О.Р. Марусяк – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Мотовиловець.
 МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Мотовиловець – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Ніколаєнко.
 НІКОЛАЄНКО А.І. Ніколаєнко – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Ніколаєнко – за.Петруняк.Приходько.
 ПРИХОДЬКО Б.В. Приходько – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Рєпіна.
 РЄПНА Е.А. Рєпіна – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Скорик.
 ЛЯШЕНКО А.О. Ляшенко – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Ляшенко – за. Дякую.Славицька.
 СЛАВИЦЬКА А.К. Славицька – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Сова.
 СОВА О.Г. Сова – за.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Устенко.Южаніна.
 ЮЖАНІНА Н.П. Южаніна утрималась.
 ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Скільки? 2 – утрималось, 16 – за. Рішення прийнято.

Будь ласка, Олександр Володимирович, готуйтеся до розгляду в залі цього прекрасного законопроекту.

А я одразу поставлю на голосування План законопроектної роботи на 26-й рік.

На виконання вимог статті 19.1 Регламенту Верховної Ради України та згідно з дорученням Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики вирішив затвердити пропозиції комітету до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 26-й рік.

Прощу голосувати.

Гетманцев – за.Железняк.Дубінський.Ковальчук.

КОВАЛЬЧУК О.В. За.

НІКОЛАЄНКО А.І. Зарахуйте, Ніколаєнко – за, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Дякую.Ковальчук.Палиця.Василевська-Смаглюк.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Васильченко.Воронько.

ВОРОНЬКО О.Є. Воронько – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Володіна.Герега.

ГЕРЕГА О.В. Герега – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Горват.

ГОРВАТ Р.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Діденко.

ДІДЕНКО Ю.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Заблоцький.

ЗАБЛОЦЬКИЙ М.Б. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Кінзбурська.

КІНЗБУРСЬКА В.О. Кінзбурська – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Леонов.Лукашев.Ляшенко.

ЛЯШЕНКО А.О. Ляшенко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Марусяк.

МАРУСЯК О.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Мотовиловець.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Мотовиловець – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Петруняк.Приходько.

ПРИХОДЬКО Б.В. Приходько – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Репіна.

ПЕТРУНЯК Є.В. Петруняк – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, Петруняк – за.Репіна.

РЕПІНА Е.А. Репіна – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Скорик.Славицька.

СЛАВИЦЬКА А.К. Славицька – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Сова.

СОВА О.Г. Сова – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.Устенко.Южаніна.

ЮЖАНІНА Н.П. Утрималась.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Напрасно, Ніна Петрівна.

ЮЖАНІНА Н.П. Я довго думала, але не знаю, про що ви там написали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Напрасно, а треба читати.

Отже, що у нас? 18 – за, 1 – утримався. Рішення прийнято.Всім дуже-дуже дякую. Комітет закрито.